

LEUKER &
SNELLER

LEREN MET STRIPS

Educatieve reeks aan de hand van Nederlandse strips

GESCHIEDENIS
HAVO VWO

ALEXANDER DE GROTE

Met strips van Ron Schuijt
en Margreet de Heer

Samengesteld door

STRIPMAKER
DES VADERLANDS

Margreet de Heer

INLEIDING

Alexander de Grote! Iedereen heeft zijn naam wel eens gehoord, maar wie was deze legendarische veroveraar nu eigenlijk? Is dat nog te achterhalen, ruim 2300 jaar na zijn dood? Wat weten we van hem, en hoe is het beeld van hem gekleurd door de eeuwen heen?

In deze lesbrief vindt u twee strips van twee verschillende stripmakers die, onafhankelijk van elkaar, Alexander in beeld hebben gebracht. De verschillen en overeenkomsten tussen deze twee beeldverhalen illustreren hoe geschiedsschrijving werkt: bij het hervertellen van historische verhalen worden telkens weer andere accenten gelegd.

Door de strips naast elkaar te behandelen, komen in de klas kwesties aan bod als: hoe betrouwbaar is geschiedsschrijving eigenlijk? Wie bepaalt welke verhalen "geschiedenis" worden en welke niet? Kunnen we objectief naar geschiedenis kijken, of is er altijd sprake van een gekleurde bril?

Bij de vragen en opdrachten wordt ook gekeken naar de Canon van Nederland (gewijzigd in 2020). Ook hierbij wordt de vraag gesteld: wie bepaalt wat "geschiedenis" is en welke overwegingen komen daarbij kijken?

Een stukje uit de strip van Ron Schuijt:

Een stukje uit de strip van Margreet de Heer:

ALEXANDER WERD 'DE GROTE' GENOEMD VANWEGE ZIJN PRESTATIES, WAT HIJ NALIET EN DE LEGENDES RONDOM ZIJN PERSOON. TOCH ZIJN ER NATUURLIJK GENOEG DINGEN AAN HEM DIE HELEMAAL NIET ZO 'GROOTS' WAREN...

HIJ ZORGDE VOOR EEN OORLOG DIE TIENTALLEN JAREN DUURDE

HIJ VERNIETIGE HEILIGE PLEKKEN EN GESCHRIFTEN

HIJ BRANDDE 'PER ONGELUK' DE STAD PERSEPOLIS AF.

HIJ MAAKTE STEDEN ZOALS THEBE EN TYRUS MET DE GROND GELIJK.

OP ZIJN CAMPAGNE DOET HIJ KORINTHE AAN, WAAR HIJ EEN BEZOEK BRENGT AAN DE FILOSOOF DIOGENES.

ZEG ME WAT U WILT! IK KAN U ALLES GEVEN!

WIL JE EEN STAP OPZIJ DOEN? JE STAAT IN M'N ZON!

HAHAHA! ALS IK ALEXANDER NIET WAS, DAN ZOU IK DIOGENES WILLEN ZIJN!

ALS IK DIOGENES NIET WAS, DAN ZOU IK OOK DIOGENES WILLEN ZIJN!

ALEXANDER DE GROTE

356 - 323 V.C.

DOOR DE EEUWEN HEEN ZIJN VELE ANDERE GROTE NAMEN GEÏNSPIREERD GERAAKT DOOR DE VERHALEN OVER ALEXANDER III VAN MACEDONIË (ZIJN OFFICIELE NAAM).

OOK WAS HET PHILIPPUS DIE DE PHALANX PERFECTIEERDE: EEN DODELIJKE LEGERFORMATIE DIE HET LEGER BIJNA ONOVERWINNELIJK MAakte.

*265 SOLDATEN

JE HEBT VAST WEL EENS DE NAAM ALEXANDER DE GROTE GEHOORD. MAAR WIE WAS HIJ EIGENLIJK EN WAAROM NOEMDEN DE MENSEN HEM GROOT?

ALEXANDER WERD BEKEND OMDAT HIJ GRIEKENLAND EN PERZIË VEROVERDE. EIGENLIJK WAS DIT NIET EENS ZIJN EIGEN IDEE, MAAR DAT VAN ZIJN VADER!

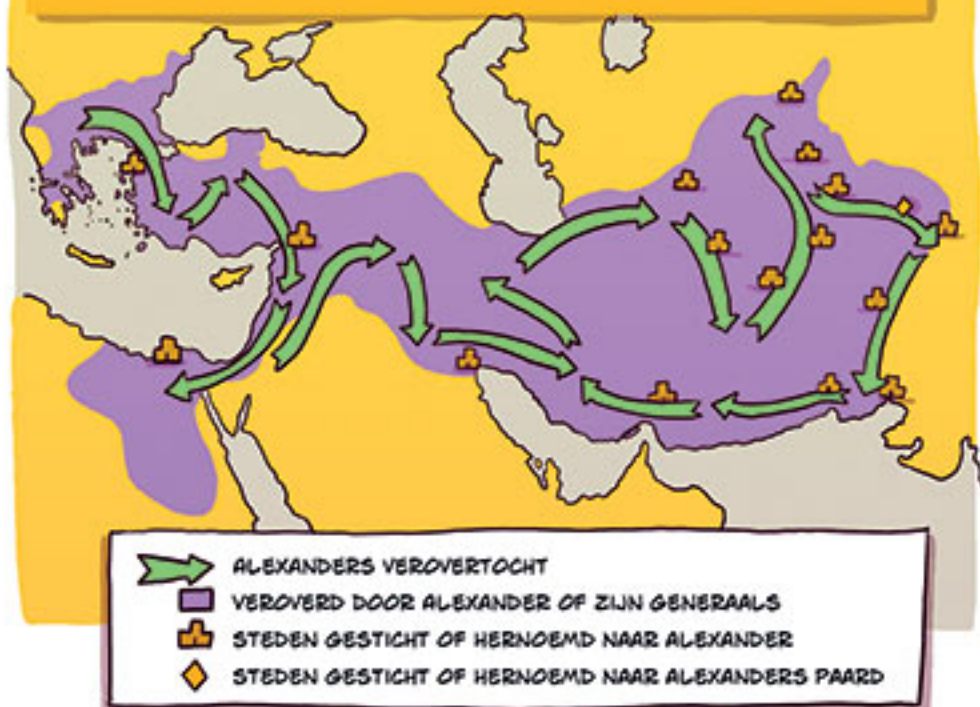
PHILIPPUS WERD VERMOORD VOORDAT HIJ ZIJN INVASIE VAN PERZIË KON BEGINNEN. HIJ HAD VEEL ZONEN DIE HEM OP KONDEN VOLGEN - HET WERD DE 20-JARIGE ALEXANDER...

ALEXANDER DE GROTE - DOOR RON SCHUIJT

ALEXANDERS VEROVERTOCHT DUURDE VAN 334 TOT 323 V. C. EN TROK DWARS DOOR ANATOLIË, DE LEVANT, EGYPTE, BABYLONIË, HET PERZISCHE THUISLAND, TAJIKISTAN EN UITEINDELIJK HELEMAAL NAAR INDIA.

ALEXANDERS HAD VEEL MINDER SOLDATEN DAN HET PERZISCHE LEGER - TOCH LUKTE HET HEM OM HET PERZISCHE RIJK TE VEROVEREN. HOE KON DAT?

DE VELDSLAG DIE (WAARSCHIJNLIJK) DE DOORSLAG GAF WAS DE **SLAG OM GAUGAMELA**, IN HET NOORDEN VAN WAT NU IRAK IS.

HET PERZISCHE LEGER WAS VEEL GROTER DAN DAT VAN ALEXANDER, MAAR ALEXANDER HAD EEN BRILJANTE STRATEGIE.

NA ZIJN VERLIES VLUCHTTE DE PERZISCHE KEIZER DARIUS III. HIJ WILDE ZICH TERUGTREKKEN EN EEN NIEUW LEGER OP DE BEEN BRENGEN.

ALEXANDER WAS VASTBESLOTEN OM DARIUS TE PAKKEN. ZIJN LEGER ACHTERVOLGDE HEM DOOR HET ZAGROS-GEBERGTE HELEMAAL TOT IN HET OOSTEN VAN WAT NU IRAN IS.

* DE PERZEN NOEMDE HUN KEIZER EEN SHAHANSHAH, DAT BETEKENT KONING DER KONINGEN!

TOEN WERD DARIUS OPEENS VERMOORD DOOR ZIJN NEEF **BESSUS**, DIE ZELF KEIZER VAN PERZIE WILDE WORDEN!

ALEXANDER WAS WOEDEND, WANT HIJ WOU ZIJN AARTSVIJAND DARIUS IN EEN GLORIEUZE VELDSLAG VERSLAAN. IN PLAATS HIERVAN JAAGDE HIJ MAAR OP BESSUS.

NIEMAND BEHALVE IK MOCHT DARIUS DODEN!

NA BESSUS GEDOOD TE HEBBEN, BENOEMDE ALEXANDER ZICHZELF TOT DE HEERSER VAN HET HELE PERZISCHE RIJK.

EN NOG HAD ALEXANDER NIET GENOEG VAN VEROVEREN! HIJ STAK DE RIVIER DE INDUS OVER EN VIEL HET HUIDIGE INDIA BINNEN...

TOEN ALEXANDER AANKONDIGDE DAT HIJ DE WERELD GING VEROVEREN...

...WIST IK NIET DAT DE WERELD ZO GROOT WAS!

PAS TOEN ZIJN LEGER DREIGDE MET **MUITERIJ**, GAF ALEXANDER TOE DAT ZIJN SOLDATEN TOCH WEL ERG LANG EN VER VAN HUIS WAREN.

ALEXANDER DE GROTE - DOOR RON SCHUIJT

NA ZIJN VEROVERINGEN PROBEERDE ALEXANDER DE VERHOUDINGEN TUSSEN ZIJN NIEUWE ONDERDANEN EN DE MACEDONIËRS TE VERBETEREN.

ALEXANDER BEGON PERZISCHE KLEDING TE DRAGEN, ADOpteERDE PERZISCHE GEBRUIKEN EN TROUWDE NIET MET ÉÉN, MAAR MET DRIE PRINSESSSEN VAN DE LOCALE ADEL.

ALEXANDER VESTIGDE ZICH ALS KEIZER IN DE STAD BABYLON EN OMARMDE DE LOKALE TRADITIE DAT DE HEERSER ALS AFSTAMMELING VAN EEN GOD WERD GEZIEN.

WAS DIT EEN SLIMME MANIER VAN ALEXANDER OM INDRUK TE MAKEN OP ZIJN NIEUWE ONDERDANEN? OF DACHT HIJ ECHT DAT HIJ EEN SOORT GOD WAS...?

ALEXANDER OVERLEED IN BABYLON TOEN HIJ PAS 32 JAAR OUD WAS. WAARAAN HIJ OVERLEED IS ONBEKEND MAAR ER ZIJN VELE THEORIEËN.

WIE MOEST HEM NU OPVOLGEN? EEN HALFBROER VAN HEM? ZIJN NOG ONGEBOREN ZOON? OF MISSCHIEN ZIJN LIJFWACHT PERDIKKAS? ER BRAK METEEN RUZIE UIT.

DIE RUZIE WERD EEN OORLOG DIE 40 JAAR DUURDE. GEEN VAN DE KANDIDATEN OVERLEEFDE...

ALEXANDERS RIJK WERD OPGESPLITST EN VERDEELD ONDER ZIJN GENERAALS, DIE BEKEND WERDEN ALS DE DIADOCHEN, OFTEWEL DE OPVOLGERS. ZO ONTSTONDEN ER WEER VERSCHILLENDE GRIEKSE KONINKRIJKEN, EN WAS DE DROOM VAN EEN GROOT VERENIGD RIJK VOORBIJ.

ALEXANDER WERD 'DE GROTE' GENOEMD VANWEGE ZIJN PRESTATIES, WAT HIJ NALIET EN DE LEGENDES RONDOM ZIJN PERSOON. TOCH ZIJN ER NATUURLIJK GENOEG DINGEN AAN HEM DIE HELEMAAL NIET ZO 'GROOTS' WAREN...

HIJ ZORDE VOOR EEN OORLOG DIE TIJNTALLEN JAREN DUURDE

HIJ VERNIETIGDE HEILIGE PLEKKEN EN GESCHRIFTEN

HIJ BRANDDE 'PER ONGELUK' DE STAD PERSEPOLIS AF.

HIJ MAAKTE STEDEN ZOALS THEBE EN TYRUS MET DE GROND GELIJK.

VROEGER LEERDE JE BIJ GESCHIEDENISLES ALLEEN DE BIJZONDERE VERHALEN OVER GROTE NAMEN...

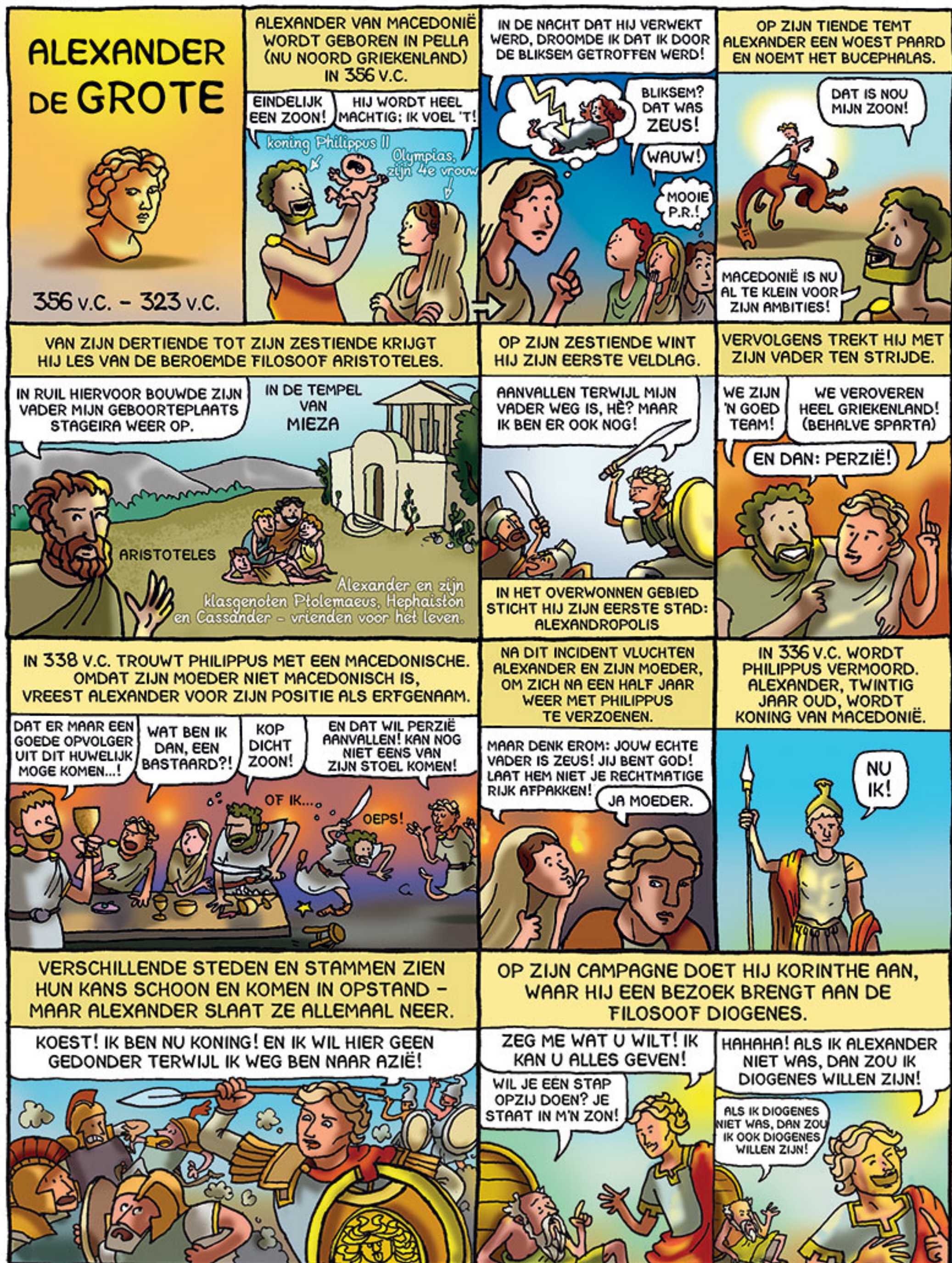
MAAR HET VERHAAL VAN ALEXANDER GAAT OOK OVER ALLE MENSEN OM HEM HEEN: ZIJN FAMILIE, ZIJN SOLDATEN, ZIJN TEGENSTANDERS EN ZIJN ONDERDANEN.

HUN VERHALEN ZIJN OOK GESCHIEDENIS! DENK JE DAT ZIJ HEM ALLEMAAL 'DE GROTE' ZOUDEN NOEMEN...?

ALEXANDER DE GROTE - DOOR MARGREET DE HEER

ALEXANDER DE GROTE - DOOR MARGREET DE HEER

IN 334 v.C., 21 JAAR OUD, BEGINT ALEXANDER AAN ZIJN AMBITIEUZE VELDMARS TEGEN PERZIË, EEN REIS DIE RUIM TIEN JAAR ZOU DUREN EN WAAR HIJ NIET VAN ZOU TERUGKEREN.

1 ALEXANDER STEEKT BIJ DE HELLESPONT OVER NAAR AZIË, WERPT EEN SPEER EN SPREEKT DE WOORDEN:

IK ACCEPTEER PERZIË ALS GIFT VAN DE GODEN!

2 IN GORDIUM BEVINDT ZICH EEN LEGENDARISCHE ONONTWARBARE KNOOP.

ER STAAT NERGENS DAT IK MIJN ZWAARD NIET MAG GEBRUIKEN!

3 BIJ ISSUS VERSLAAT ALEXANDER HET VEEL GROTERE PERZISCHE LEGER. KONING DARIUS Slaat OP DE VLUCHT.

4 IN EGYPT BEZOEKT ALEXANDER HET ORAKEL VAN ZEUS AMMON.

WIE IS MIJN VADER?

ZEUS AMMON IS JE ECHTE VADER! EN JIJ BENT DE WETTIGE FARAO VAN EGYPT!

5 BIJ GAUGAMELA VERSLAAT ALEXANDER HET PERZISCHE LEGER NOGMAALS - EN WEER VLUCHT KONING DARIUS.

6 ALEXANDER NEEMT BEZIT VAN DE STAD SUSA EN DE ENORME GELDSCHAT DIE ZICH DAAR BEVINDT.

GENOEG OM ONZE OORLOGEN TE BLIJVEN FINANCIËREN!

7 ALEXANDER PLUNDERT DE STAD PERSEPOLIS EN LAAT DE TEMPEL VAN XERXES AFBRANDEN.

EEN DRONKEN ONGELUKJE, DENK IK...

OF WRAAK VOOR WAT DE PERZEN 150 JAAR GELEDEN GRIEKENLAND HEBBEN AANGEDAAN!

8 ALEXANDER TROUWT MET DE INHEEMSE PRINSES ROXANA - TEGEN DE ZIN VAN ZIJN MANNEN.

HIJ NEEMT STEEDS MEER PERZISCHE GEBRUIKEN OVER - EN NOU WEER DEZE BUITENLANDSE VROUW...

HIJ WIL DAT WE ALLEMAAL MET PERZISCHE VROUWEN TROUWEN...

9 ALEXANDER KRIJGT STEEDS MEER KRIEKE. HIJ DOODT ZIJN VRIEND CLEITUS TIJDENS EEN DRONKEN RUIE.

WAAR BEN JE NOU MEE BEZIG, MAN?! DENK JE DAT JE GOD BENT?!

ZWIJG!

10 ALS ZE INDIA BEREIKEN, WEIGEREN ALEXANDERS TROEPEN VERDER TE GAAN.

WE STEKEN DE GANGES OVER!

NEE! WE WILLEN NAAR HUIS! WE WILLEN ONZE FAMILIES WEER ZIEN!

11 ALEXANDER TREKT TERUG NAAR BABYLON. ONDERWEG STERFT ZIJN BESTE VRIEND (EN WAARSCHIJNLIJK OOK ZIJN MINNAAR) HEPHAISTION.

12 ALEXANDER STERFT IN BABYLON, 32 JAAR OUD, AAN ZIEKTE - OF VERGIF, ZOALS SOMMIGEN BEWEREN.

Kennisvragen:

- Waar is Alexander geboren?
- Wie waren zijn ouders?
- Wat is het Perzische woord voor 'Koning der Koningen'? Wie werd zo aangesproken?
- Hoe heetten de drie vrouwen van Alexander?
- Hoe heette Alexanders paard?
- Wat/wie zijn de Diadochen?
- Waarom werd Alexander 'De Grote' genoemd? Als je zelf een bijnaam voor hem zou verzinnen, wat zou die dan zijn?

Discussievragen:

- In plaatje 2 op bladzijde 3 is Aristoteles te zien. Denk je dat hij echt aanwezig was? Waarom heeft de tekenaar dit zo getekend, denk je?
- De tekenaar stelt de vraag of Alexander zelf echt dacht dat hij een afstammeling van de god Zeus was, of dat hij dat zei om indruk te maken op zijn onderdanen. Wat denk jij?
- Alexander zei van zichzelf dat hij afstamde van de goden. Kun je moderne heersers bedenken die iets dergelijks over zichzelf zeggen?
- Alexander leefde lang geleden en alle informatie die we over hem hebben, is tot ons gekomen door de gekleurde lens van verschillende geschiedsschrijvers. Daardoor zijn bepaalde verhalen over hem overdreven, andere juist weer weggelaten. Als je kijkt naar de strips, wat zijn dan de dingen over Alexander waarvan jij denkt dat die toch wel echt waar moeten zijn? En welke dingen zou je met een korreltje zout moeten nemen? Waarom?

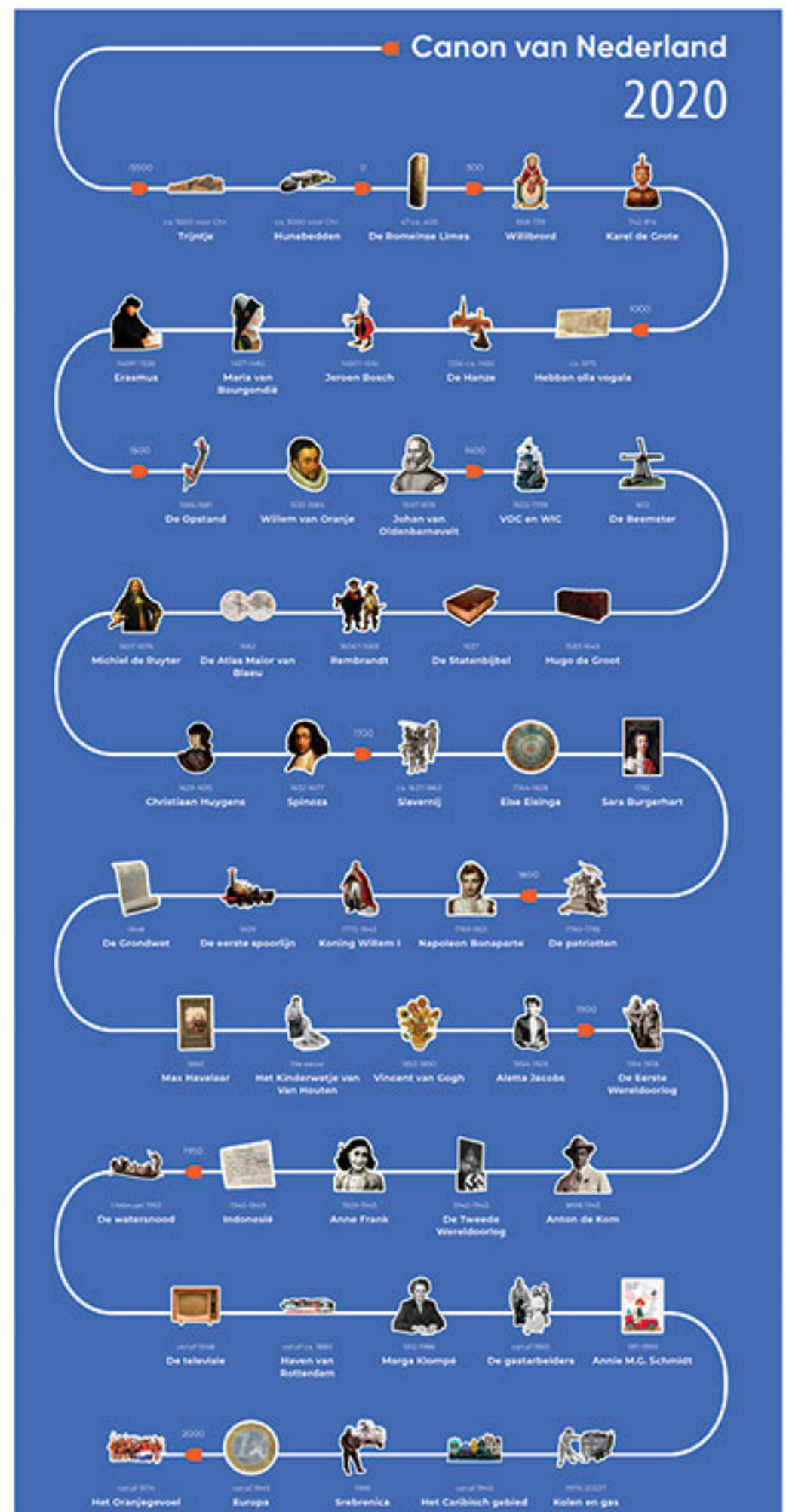
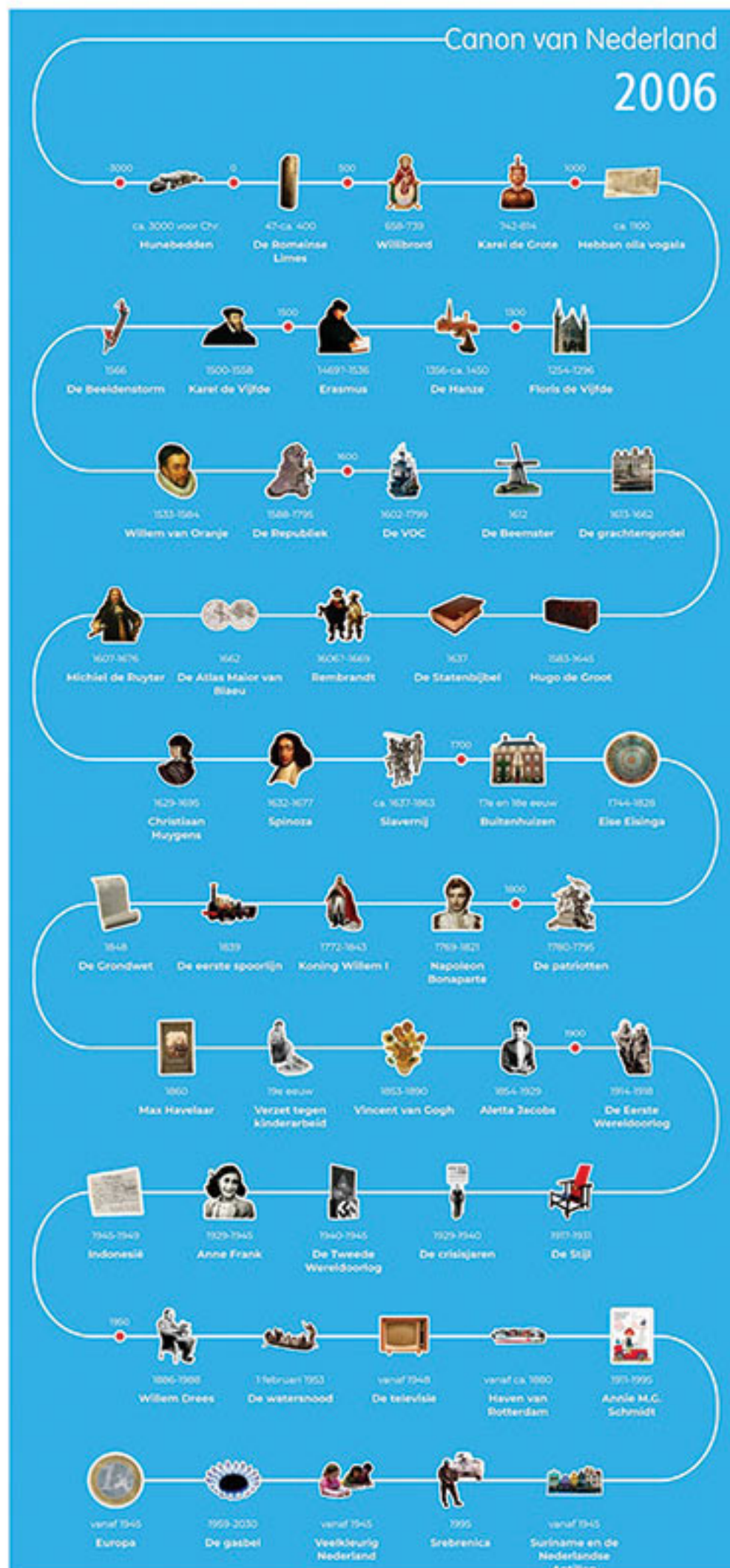
Opdrachten:

- Stel je voor dat je Stateira bent, één van de vrouwen van Alexander.
Iemand vraagt je wat voor man hij is. Hoe zou je hem beschrijven?
- Stel je voor dat je Olympias bent, de moeder van Alexander.
Iemand vraagt jou wat voor man hij is. Hoe zou je hem beschrijven?
- Stel je voor dat je Aristoteles bent, de leermeester van de jonge Alexander.
Iemand vraagt jou wat voor jongen hij is. Hoe zou je hem beschrijven?
- Stel je voor dat je zelf een beroemd historisch figuur wordt - je mag zelf weten waarom!
Misschien wordt je een popster, president, schrijver, uitvinder, atleet?
Stel je voor dat we 200 jaar in de toekomst zijn en iemand een stukje over jou schrijft.
Schrijf twee versies:
1) vanuit het perspectief van iemand die jou helemaal te gek vindt en
2) vanuit het perspectief van iemand die het helemaal niks vindt wat je hebt gedaan.
Verwerk in beide stukjes dezelfde "feiten" over je toekomstige prestaties.
- De tekenaars hebben allebei een plattegrond getekend van Alexanders verovertocht.
Bekijk de beide plattegronden en pak er een moderne kaart bij. Noteer door welke moderne landen hij allemaal gekomen is.
Zoek tenminste vijf steden op die naar hem genoemd zijn, en onderzoek van eentje wat er in die stad nu nog aan hem herinnert.

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Nederland kent sinds 2006 de zogenaamde 'canon' - een lijst van vijftig thema's ('vensters' genoemd) die chronologisch een samenvatting geeft van de geschiedenis van Nederland. De Canon werd in 2006 samengesteld in opdracht van de Nederlandse staat, ten behoeve van het geschiedenisonderwijs. In 2020 werd een vernieuwde versie gepresenteerd, waarbij een aantal vensters is gewijzigd.

Links: de oorspronkelijke canon, 2006
Rechts: de gewijzigde canon, 2020

Vergelijk de oude en de nieuwe versie van de canon (zoek de exacte inhoud online op).
Welke onderwerpen zijn er veranderd?
Waarom zijn ze veranderd, denk je? Wat vind je van deze veranderingen?
Denk je dat er nog andere thema's zijn die eigenlijk de canon thuis zouden horen?
Wie zijn de mensen die bepalen welke thema's er in de canon komen en welke niet?

Deze lesbrief biedt de mogelijkheid om aan de hand van drie strips met bijbehorende vragen en opdrachten de **ALEXANDER DE GROTE** in de klas te behandelen, en gaat ook dieper in op wat er bij geschiedsschrijving komt kijken: wie bepaalt wat geschiedenis is en hoe we kijken naar personen en gebeurtenissen uit het verleden?

De strips in deze lesbrief zijn getekend door striptekenaar en animator Ron Schuijt en Margreet de Heer, die als Stripmaker des Vaderlands de missie heeft strips te verbinden met onderwijs.

ronschuijt.nl
margreetdeheer.nl
stripmakerdesvaderlands.nl
stripsinhetonderwijs.nl

WAAROM STRIPS IN DE KLAS?

Strips combineren op een unieke manier tekst en beeld en maken het daarmee makkelijker en leuker om leerstof tot je te nemen. Stripmaker des Vaderlands Margreet de Heer (bekend van haar boeken over onderwerpen als filosofie, religie en wetenschap) heeft het daarom tot haar speciale taak gemaakt om meer strips toegankelijk te maken voor het onderwijs.

Voor een overzicht van de strips die reeds als lesmateriaal door de Stripmaker des Vaderlands beschikbaar zijn gesteld, zie:

stripmakerdesvaderlands.nl/lesmateriaal
stripsinhetonderwijs.nl

